

Operă de referință care adună întreg tezaurul nostru național de carte veche, *Bibliografia românească veche* a fost concepută de autorii ei, Ioan Bianu și Nerva Hodoș, iar mai apoi de Dan Simonescu, ca un corpus de carte reprezentativ, în care să se poată urmări oronologic atît dezvoltarea tiparului, cît și dinamica ideilor și a interesului pentru carte în spațiul românesc pînă la mijlocul veacului al XIX-lea, respectiv pînă la 1830. Evident această operație de însumare cronologică și analitică a unor tipărituri nu s-a putut face la momentul redactării ei în condițiile celei mai depline utilități, știută fiind lipsa atîtor cărți și publicații din marile biblioteci naționale. Pe parcurs această listă s-a îmbogățit mereu, încît a fost necesară inventarierea, măcar parțială, a adăogirilor și completărilor la *Bibliografia românească veche*, operație pe care a întreprins-o Daniela Poenaru în 1973 (*Contribuții la Bibliografia românească veche*, Tîrgoviște 1973). Totuși, în condițiile dezvoltării cercetării de astăzi, în scurtă vreme și această întreprindere a devenit inoperantă, încît în momentul de față se impune cu tot mai mare necesitate nevoia reluării în întregime a lucrărilor la *Bibliografia românească veche*, pentru o nouă ediție integrală a lucrării.

Pînă ce mari colective de cercetători își vor asuma această sarcină este nevoie însă de o pregătire amănunțită a terenului, de stringerea tuturor datelor în posesia cărora putem intra, pentru ca operația de sinteză să fie cît mai lesnicioasă. Iată ce ne-a îndemnat să oferim în notele de față cîteva noi semnalări de vechi tipărituri românești, de incontestabilă importanță culturală și istorică, aflate în bibliotecile clujene și al căror conținut nu a făcut pînă astăzi obiectul vreunei cercetări.

Am fost atenți și la *Orînduilele românești vechi tipărite în Ardeal* (1744—1840), publicate de Andrei Veress și la noile semnalări de acest tip, lăsînd pe dinafară circularele și ordonanțele deja semnalate și păstrînd doar un lot restrîns de publicații cu statut de inedite, cel puțin pînă la redactarea materialului de față.

Cunoașterea amănunțită a acestui set de orînduiele ne poate oferi o imagine cuprinzătoare și exactă asupra politicii iosefiniste în Transilvania și a măsurilor pe care acest împărat luminat le-a considerat necesare să le ia pe tărîmul administrativ, spre o mai grabnică și bună propășire a imperiului. Mai întîi e de semnalat faptul că tînărul împărat a introdus pe seama militarilor (poate și a funcționarilor publici) jurămîntul de credință care se putea rosti, după cum se vede din documentul nr. 1, și în limba română, obligînd pe cel care îl depunea la o dependență directă de Curte și de politica ei. Politica iosefinistă în domeniul religios și dispozițiile pe care Curtea le ia pentru întărirea catolicismului în Transilvania poate fi urmărită din consultarea documentului nr. 2, deși

ne-am luat libertatea de a nu-l reproduce, nici comenta în întregime. De mai mare însemnătate ni s-a părut *Extractul cel hronoloticesc* (doc. nr. 3), care cuprinde o serie de ordonanțe imperiale din perioada 1786—1788 și a căror prezentare rezumativă am socotit-o neapărat necesară pentru istoricul interesat de aceste probleme. Dispozițiile împărătești privitoare la modul de percepere a dijmelor, a felului în care se încurajează semănăturile, creșterea și întreținerea unor noi plante de cultură, sporirea viilor, a animalelor și a viermilor de mătase, încearcă să-l ajute pe țaran să se descurce mai bine în țesătura de raporturi personale față de domnul de pământ, pentru care se prevede o mai strictă obligativitate de ținere a evidențelor obligațiilor supușilor săi. Ele preconizează o politică mai atentă și mai conștientă față de masele poporului de rînd, o politică ce se vrea mai bine așezată pe preceptele dreptului burghez, lăsînd în același timp larg deschisă posibilitatea celor de jos de a se adresa pe cale legală administrativă, pînă la forurile cele mai înalte ale imperiului (se desemnează pentru aceasta chiar funcționari publici aplicați rezolvării instanțelor). În totalitatea lor, ele reprezintă un pas înainte din ceea ce cunoaștem pînă acum din politica iosefinistă din domeniul administrației și chiar din atitudinea sa față de națiunea română din Transilvania.

Completărilor noastre la *Bibliografie* le vom da o succesiune cronologică:

I. Forma jurămintului. Tipăritură de tip foaie volantă de pe timpul lui Iosif II. O singură filă cu dimensiunile 30 cm. × 18 cm. Sus o dungă ornamentală în negru, jos o xilografură în lemn reprezentînd vulturul imperial. În păstrarea Bibliotecii Academiei R.S.R., filiala Cluj-Napoca, sub cota C.R.V. 24. Textul său (în chirilică) este următorul:

Forma jurămintului

Eu (N.N.) jor pre Dumnezeu cel viu, adevărat și veacinic și pre credința mea mă leg și făgăduesc Prea Luminatului și Prea Puternicului Prinț Domnului Domnului Iosif al doilea, din mila lui Dumnezeu alesului românilor împărat, pururea slăvitului craiului Țerii Nemțești, a Ierusalimului, a Țerii Ungurești, a Bohemiei, aripovățuitoriului Austriei, Oblăduitoriului Lotaringhiei, marelui Prinț [al] Ardealului iproci, Domnului Domnului și Prințului meu leguit și moștean mie prea milostiv, cum că slăviții Chesaro-Crăeștii sale Mărimi și leguiților sei moșteani și următori în toată curgerea vieții mele credincios, ascultătoriu, supus, drept și nefățarnic, prietinelor lui prietin, neprietenilor lui neprieten voiui fi. Improtiva sfintelor feațe, Statului, Deregătoriei, Cinstii, Țerilor Mărimii Sale și a Următorilor sei, nici într-ascuns, nici de față ceva rău voi meșteșugi sau altora macar în ce modru aceiași a face îndemnătoriu, sfătătoriu și ajutătoriu voiui fi. Ba încă de aș pricepe sau înțelege pre alții, pre cineva, că spre scăderea Mărimii Tale și Moșteanilor și Următorilor sei sau a Țerilor sale s-ar porni unele ca acestea au eu însumi prin mine, au prin alții, Mărimii Sale devreme le voi arăta și deauna unele ca aceste meșteșugări sau mahinații și macar ce alte păgubiri, după puțința mea le voi împiedeca și depărta, și din protivă bunul și folosul Chesaro-Crăeștii Mărimi și a Moșteanilor și a următorilor sei încît voiui putea il voi mișca înainte: Așa se-mi ajute Dumnezeu și mintuire sufletului meu se-mi dăruiască.

II. [Foaie volantă conținând ordonanțe iosefiniste cu nr. 13051/1781 din 8 noiembrie, nro 8143/1787]. Text în chirilică.

Incipit: „*Prea înălțatul împărat milostivește s-au învrednicit a porunci ca toți și fieștecare din cler, precum și din cinul călugăresc, iară mai ales preoți[i] de rînd, căror s-au încredințat sufletele în dregătorie și în slujba sa cea duhovnicească, cu creștinească cuviință și aleasă rîvnă să se poarte și să ia bine seama ca în lucrurile legii și a credinții să se ferească de tot prilejul din care se nasc sumeții, sfezi și hule pre cei rătăciți, precum poștește ființa sufletului creștințești cu toată dragostea și cu blîndețe să-i cuprinză și mai ales cu mare sîrguință să se contenească de tot cuvîntul hulitoriu, și mai virtos de tot felul de ocărituri asupra celor ce nu sînt în credința cea catolicească, mai cu de-a dînsul într-aceasta să se nevoiască, ca cu învățătura cea pravoslavnicească, cu pilda bună și purtarea vieții pe poporeni să aibă a-i întări întru adevărata și singura mîntuitoarea pravoslavnică credință sau pre cei rătăciți de nou a-i îndrepta și a-i uni cu cei credincioși*“.

Se află în păstrarea Bibliotecii Academiei R.S.R., filiala Cluj-Napoca, în ms. lat. 282 cota C.R.V. 789, are 5 file, de dimensiunea 34,6 cm × 20,8 cm, cu oglinda paginii de 30 × 16,5 cm., avînd notat la sfîrșit: „Acest decretum să vinde cu noao crăitari“. S-a tipărit la Sibiu, la I. Bart. Conține 36 de decrete și dispoziții, începînd cu decretul nr. 6987 din 1 iulie 1782 și terminînd cu nr. 9828 din 17 septembrie 1787. Interesează mai ales pe cercetătorii care se ocupă cu istoria problemelor religioase în Transilvania, o serie de dispoziții fiind extrem de importante pentru cunoașterea amănunțită a politicii Curții imperiale față de progresele catolicismului în Ardeal. Ordonanțele sînt cuprinse la f. 160—162 și 165—166. La filele 163—164 s-a intercalat o ordonanță iosefină în limba latină din 1790.

III. Extractul cel hronoloticesc a poruncilor celor împărătești din anul 1786, 1787, 1788 care pentru aceia să dă în tipar afare tuturor ca să să păzească prin toți aceste porânci și ca să nu poată zice nimenea cum că nu le-au știut.

Culegere de ordonanțe imperiale purtînd nr. 8855 × 389/1786. Conține 34 file, cu dimensiunea 34 cm. × 21,5 cm., avînd oglinda paginii de 20 cm. × 13,8 cm. Se află în colecția Bibliotecii Academiei R.S.R., filiala Cluj-Napoca, sub cota C.R.V. 922. Text în chirilică.

După titlu urmează: „*Prea înălțata Mărire a sa împărătească s-au milostivit prin decretul său cel de Curte dat la 24 august a.c. a porunci ca tot insul, care va fi dat fieștece la vreo mănăstire împrumut, în vreme de jumătate de an să-ș scoată afară dătoria sa sau vreo plată pentru lucru său sau pentru nescai vite vîndute, anminterea, cerînd după decurcerea vremi[i] aceștia cineva-și ce va din datoriile avute, nu va căpăta nimic; care prea înaltă poruncă pentru aceia să se dea ca să se vestească tuturor. S-au dat din Crăescul Gubernium, în Sibii 11 octombrie 1786*“.

În continuare se face expunerea următoarelor decrete: 537 și 10978/1786 privind faptul că sătenii să-și poată transporta bucatele de la cîmp lăsînd dijma noaoială acolo; nr. 289 și 11092/1786 privind zeciuiala luată din prăsila porcilor și din stupi din anul acela roiți; nr. 2826/1787 privind unele rectificări la intervenția mitropolitului neunit Moise Putnic privind

micșorarea praznicelor; nr. 2838/1787 interzicerea luării de daruri de către slujbași și diregători; nr. 2839/1787 hotărăște să se plătească câta-nele trimise la execuție cu bani în loc de bucate; nr. 2852/1787 privește pirele între vecini pentru facerea caselor care se vor judeca la poliție; nr. 3267/1787 „să fie slobod fieștecăruia supus peste tot anul vinul cel din viile sale făcut și cu butea și cu cop a vinde din casa sa peste uță”; nr. 4183 și 5284/1787 privind vinderea și cumpărarea iosagurilor; nr. 3093/1787 privește răspindirea viermilor de mătase și a frăgarilor „pe toate orașele și satele”; nr. 3568/1787 se referă la dijmueli și se adaugă *Povățuire*; nr. 3967/1787 noi dispoziții cu privire la dijmă; nr. 4215/1787 cu privire la „morile cele născătoare de pagubă”; nr. 5077/1787 statornicește ca domnii de pământ să țină un protocol pentru primirea robotelor; nr. 5079/1787 dispoziții privitoare la neguțătorii și boltașii care neguțatoresc cu marfă oprită; nr. 5150/1787 stipulează condiții mai bune de tratament pentru robii care s-au judecat spre tragerea luntrilor, deoarece: „Robii aceia ce s-au judecat spre tragerea luntrilor după ce năcăjiți și de foeme să trimit acolo, unul de altul rînd legîndu-să de luntrii cu lanțul, prin tăuri și ape curgătoare, uneori pînă în brău, alteori pînă supt-suori și și pînă în grumaz să silesc a umbla cu trupurile și a trage luntrea. Dacă careva dintr-înșii într-atîta s-au obosit și s-au slăbit, cît numai să moară, pre unii oa aceia din lanț îi tipă afară și sau îi lepădă într-o groapă și îi îngroapă, sau pînă atunci, pînă ajung la niște spunzurători sau alt loc spre pedeapsă rînduită, în luntre îi duc și acolo îi lapădă. Robii aceia care în zioa aceia pînă sara prin apă au umblat și cu totul s-au umplut de apă, sara cu acelea haine ude îi culcă la pământ și îi leagă de pociumpi. Iară după ce peste noapte într-acelaș chip s-au uscat de apă, dimineata iarăși să silesc a trage luntrea, de unde apoi bine că din cei ce s-au judecat spre tragerea luntrilor puțini se află, care vro cițiva ani să poată birui greutatea pedepsei aceștia, ci mai peste scurtă vreme mor, precum și în anul trecut s-au întîmplat, de din patruzeci și sașă de robi care la 11 zile a lui octombrie s-au trimis la luntre pînă a sosi la Petervaradin patru înși s-au lăsat betegi la Sighidin, douăzeci au murit pă cale pînă la Petervaradin și douăzeci și doi numai au putut sosi la Petervaradin, ci și aceștia tocmai cu totul stricați și obosiți.”; (din cauza greșitei paginării se reia nr. 4215/1787; 5077/1787; 5079/1787; nr. 5150/1787); nr. 5154/1787 se referă la moștenirea supușilor în țară străină; ta. 5155/1787 se introduce taxa de horminție pe pieile cele de boi și vaci care se scot afară din țară; nr. 5385/1787 privitoare la iazuri și mori; nr. 6675/1787 în legătură cu scumpetea bucatelor se interzice trecerea cu carul peste holdele vecinului; nr. 6675/1787 dispoziții privitoare la termenul de un an pentru întoarcerea românilor ardeleni din Moldova și Țara Românească unde au trecut, deoarece „de la o vreme încoace mai mulți lăcuitori și supțpuși împărătești și crăești din Țara Ardealului, nesocotind la dătoria lor care trebuie să o aibă către patria sa, lăsînd locurile sale cele de lăcuire, cu familiile sale fug și se duc în Țara Moldovei și în Țara Românească cu țara noastră hotărită”; nr. 7734/1787 cuprinde o *Invățătură* privitoare la felul cum trebuie curățiți pomii de omizi; nr. 6502/1787 se hotărăsc doi procatori „în cinste” [gratis] pentru supușii din Țara Ardealului, unul pentru treburile politicești (Andrei Antal), altul

pentru cele iuridicești (Andreas Kiukești), decizie datată Sibiu, 12 iunie 1788; nr. 8059/1787 se interzice botezarea copiilor de evreu de către altcineva decît părinții lor; nr. 8064/1787 preoții să nu ia nimic de la oameni pentru spovedit și cuminecat; nr. 9281/1787 hotărăște ca bolnavilor să li se citească rugăciuni acasă și să nu fie duși la biserică; nr. 11817/1787 cuprinde dispoziții privitoare la modul în care banii de dare să fie adunați de biraele satești și predați la perceptor în timp de o lună, într-o zi anumită; nr. 13829/1787 cuprinde lista mărfurilor oprite; nr. 2431/1788 dispoziții privitoare la vinderea vinului cu copul și la obligativitatea circiumării vinului urbanicesc pentru satele cu contract; nr. 3083/1788 cuprinde „Extractul mijlocirilor și a înaintea grăbirilor celor care le-au aflat Budelkoh doftorul din varmeghia Iaurinului pentru fealul bucatelor celor necurățite cum trebuie aceste curățite ca să fie vreadnice și bune de mincare“; nr. 4870/1788 „Pentru ca să să sporească și în Țara Ardealului lucrare a mătășii și pentru ca să nu să întîmplă nici o pagubă oamenilor“; nr. 5065/1788 „Pentru întocmire a instanțiilor și povețuirea pentru acele locuri de judecată, adică la care trebuie dintr-antii mers cu jalba, adică cu instanția...“; nr. 5865/1788 „Spre împlinire poruncii cei gubernialicești care încă la... sub nr. 4870 în treaba găocelor de mătăasă s-au dat afară“, nr. 5935/1788 cu privire la vînzarea vinului; nr. 7638/1788 precizări la decretul nr. 10185 privind întocmirea testamentului (diatei); nr. 7952/1788 privește „cercetarea și răsplătirea pagubelor acelor care s-ar naște prin foc sau prin vreme rea“; nr. 8792/1788 hotărîri privitoare la averea celor fugiți din cătănie; nr. 8893/1788 interzice cumpărarea hainelor cătănești; nr. 9477/1788 dispoziții cu privire la mărfurile oprite spre vindere; nr. 3092 și 3094/1788 cuprinde *Însemnare procatorilor celor care lucră în lucrurile cele de lege*; nr. 4461/1788 dispoziții privitoare la păduri; nr. 3918/1788 indicații privitoare la scrierea instanțiilor; nr. 4318 și 4319/1788 *Însemnare a procatorilor celor care lucră în pricinile cele de judecăți*.

Tipăritura este datată astfel: „S-au dat din Crăescul gubernium al Ardealului în Sibiu la al 7 Mai 1789. Gheorghie grof Banfi c.m.s., gubernator. L.S., Volfgangus Cerei c.m.s., secretar. S-au tipărit în tipografia a lui Petru Bart, cu învoire prea înaltă la a. 1789“.

IV. **Vestirea** (Sibiu), 1789. Foaie volantă în chirilică, cu nr. 1826/1789. O filă, avînd sfîrșitul lipsă, cu format 32,7 × 20,7 cm. Conținutul se referă la descoperirea făptașilor unui furt din 19/20 februarie 1789 de la Cantelaria Judecății militare din Buda. Este înregistrată la Biblioteca Institutului de lingvistică și istorie literară din Cluj-Napoca, sub nr. 18.

V. **Împrejurată skierea**. Nedată. Sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Foaie volantă în chirilică, cu nr. 10081. O filă de format 32 × 20 cm., 38 rînduri în total. Litera primului alineat ornamentată în tuș negru. Scrisă și pe verso pînă la jumătate. Conținutul se referă la prinderea unor ucigași din satul Paratei, în număr de cinci, dintre care patru din familia Costa, tatăl și fiii. Se află la Biblioteca Institutului de lingvistică și istorie literară din Cluj-Napoca sub nr. 17.

VI. **Țîrculariu despre banii de aramă de 30 și de 15 creițari carii să vor rîndui să umble**. Foaie volantă de 2 file cu nr. 2688/1807, aflată în colecția Bibliotecii Academiei R.S.R., filiala Cluj-Napoca, sub cota C.R.V.

926. Are dimensiunile 36 cm. \times 22 cm., cu oglinda paginii de 26 cm \times 17,5 cm. Este scrisă numai prima pagină în chirilică și este dată „în Beciuc”. Conținut: 12 rinduri privitoare la introducerea acestor monede noi.

VII. [Decret de numire de preot]. Tipărit la Iași, în 1817 sau în anii anteriori. Foaie în chirilică de dimensiuni mari 49,5 \times 46 cm, cu o hirtie albă, frumoasă, filigranată (un leu), împrejmuată cu două chenare: unul roșu și altul negru în motive geometrice stilizate. Dimensiunile chenarului negru, în care s-a scris: 26 \times 15 cm. Sus stilizat, în chirilică, titlatura episcopului Moldovei, Veniamin Costache cu literă roșie. 35 rinduri. Tot cu roșu prima literă de la începutul textului în chenar ornamentat de asemenea în roșu. Acordată preotului Necolae pentru satul Tîrnăuca la anul 1817, luna apr. 19. Înregistrată la Biblioteca Institutului de lingvistică și istorie literară din Cluj-Napoca sub nr. 13. Marginal, scris cu cerneală nr. original: 912. Spații goale pentru numele preotului, al satului, al duhovnicului, al anului și al zilei de eliberare.

Textul întreg al decretului de numire ca preot este acesta:

„Veniamin cu mila lui Dumnezeu Mitropolit Moldavei

Fericitul Pavel marele Apostol al Domnului, în Trimiterile ce scrie către ucenicii săi Tit și Timotei Episcopul Efesului, arată cum să fie cercetați și cercați cei ce vor să intre în rînduiala Preoțească. poruncind, ca fieștecum și fără de bună încredințare de mărturie a vieții să nu să hirotonisească nimenea.

Aceștii porunci și smerenia noastră urmînd, și viînd la noi cucernicul diac anume Necolai sin Dascal Grigorie poftind ca să se invrednicească acestui prea înalt daru Preuțesc întîiu l-am cercat în tot chipul de vrednicia lui, rînduîndu-l la Duhovniceasca cercetare. Apoi După mărturisirea duhovnicului său Părinte chir Simion duhovnicul mitropoliei noastre, vrednic și fără de prihană aflîndu-să, l-am primit spre aceasta chemare. Și după darul și puterea prea sfîntului și de viață începătoriului (D[nu] H[ristos]) ce s-au dat smereniei noastre de la prea înaltul arhiereu Domnul nostru Isus Hristos prin sfinții săi ucinici și apostoli, și prin următorii lor purtători de Dumnezeu părinți, și după rînduiala sfințelor canoane, l-am invrednicit de acest sfînt daru, povelîndu-l întîiu cetet și codiacon, pe urmă l-am hirotonisit diacon și preot desăvirșit, dîndu-i toată voia și blagoslovenia a sluji toate ceale ce să cuvin Preoției, adevă a boteza, a mirui, a cununa, a sluji sfîntul maslu, a săvirși sfînta și dumnezeasca liturghie și toate rînduialele și urmările ceale bisericesti să le lucreze deplin ca un slujitoriu tainelor lui Dumnezeu.

Însă numai la biserica din satul Tîrnăuca de la ținutul zis Hertii unde să cinstește și să prăznuiască hramul sfîntului mare mucenic Dimitrie, la carea s-au rînduit de către noi, să fie volnic a sluji ceale preoțești. Încă și cînd îl va chieama cineva la altă enorie de preoție lingă satul său, cu voia preotului acei enorii să fie volnic. Iară de să va muta la alt popor fără de știrea și blagoslovenia noastră: să fie oprit de toată slujba preoțească. Osebit i-am dat voe să și ispovedească, însă numai cînd să va întîmpla vre un creștin la boală și slăbiciune de moarte, și nu va fi de față alt duhovnic, iară întru alt chip să nu fie volnic ai spovedi, pînă

cînd va deprinde rînduiala pre cum să cade și atunci i să va da voe prin osăbita carte de duhovnicie.

Deci să cade numitul preot după a noastră învățătoare poruncă: și după datoria lui cu tot sufletul de-a pururea să se îndeletnicească la cetirea Dumnezeștilor Scripturi și acestea nu întru alt chip să le înțeleagă, ci după cum luminătorii bisearicii sfinții și purtătorii de Dumnezeu părinți le-au tilcuit cu mare unire. Și după porunca Apostolului să fie treaz cu întreaga înțelepciune cu bună cucernicie, cîstit, iubitoriu de streini, învățătoriu, nebețiv, blind, negilcevitoriu, neînșelătoriu, nezavistnic, neiubitoriu de argint, bine ocîrmuind casa lui, avînd pre copiei săi supt ascultare cu toata curăția și feriți de ori ce spurcăciuni și vrăji băbești, după porunca a aceluiași Apostol către Timotei. Iară mai ales pre poporeni cei sînt încredințați lui să-i învețe buna credință, poruncile lui Dumnezeu și toate cealelalte creștinești bune fapte. Deci toți să-l aveți la dragoste, cîstindu-l ca pre un vas ales al sfintei bisearici și slujitoriu celor sfinte. Căruia pentru încredințare i s-au dat la mîna această arhierească carte de Noi iscălită și cu pecetea sfintei Mitropolii pecetluită.

Anul ... 1817 luna apr. 19 ...

[Pecetea și iscălitura originală a mitropolitului Veniamin Costache]
S-au trecut la condică" ... ss. indescifrabil.

VIII. [Decret de numire de preot]. Tipărit la Iași (?) în 1825 sau în ani anteriori. Două foi (4 pagini), dintre care numai una scrisă și a doua liberă, de dimensiuni 21,5 × 32 cm. Hîrtie albă, filigranată. În filigran o cupă, iar dedesubt literele G.M. Chenar negru ornamental în interiorul căruia stă soris sus în chirilică: Veniamin cu mila lui Dumnezeu mitropolit Moldaviei. Text de 17 rînduri, cu spații goale pentru numele preotului, satul, anul și luna emiterii: 1825, luna a 4-a (ziua) 19. Semnătura originală a mitropolitului Moldovei, Veniamin Costache, și a secretarului care l-a trecut la condică. Pe margine numărul original: 294. Înregistrat la Biblioteca Institutului de lingvistică și istorie literară din Cluj-Napoca sub nr. 9.

Decretul are următorul text:

„Veniamin cu mila lui Dumnezeu mitropolit Moldaviei

Smerenia noastră, prin Dumnezeescul daru și puteare, a prea Sfîntului și începătorului săvîrșirilor D[omnului] H[ristos] dă molitvei tale preote Iconoame Nicolae de la beserica din satu Tirnăuca, țin. Heții, a eparhiei mitropoliei noastre slujba părinteștii d[u]hovniciei, de care lucru ți să cade să prinmești gîndurile, și tot fealul de patimi, ale celor ce vor veni către molitva ta la mărturisire să te arăți către dinșii lin, blind, învățătoriu, mîngăitoriu, ispitindu-i și cercetîndu-i de toate faptele și cugetele lor cu amănuntul, și să nu te mieri de mulțimea sau mărimea păcatelor, nici să te pornești cu minie la cuvincoasa muștrare, ci mai virtos cu chip iscusit să tocmești pocăința și îndreptarea lor, prin canonisire potrivită cu starea fieștecăruia. Să legi ceale ce să cade a lega, și să dăzlegi ceale ce să cade a dezlega, după cum vei cunoaște din ispitire, zdrobirea inimii, și umilința fieștecăruia. Însă: fără de nici un fealiu de luare, sau cearere, ca nu cumva pentru bane, sau vre o răpire ceva însălindu-te

să te faci părtașiu păcatelor streine. Iară care pricini vor fi mai mari și nu te vei putea dumeri spre a da canon potrivit, datoriu ești a veni la noi să ne faci arătare fără a să ști aceea față și vei lua povățuire. Pentru care ți s-au dat și această a noastră arhierască carte întărită cu pecetea mitropoliei și de Noi iscălită ca să-ți fie spre încredințare. Anul 1825 luna ... 19.“

Sigiliu

Semnătura

Pecete a sfintei Mitropolii Moldaviei

Veniamin mitropolitul Moldaviei m.p.

S-au trecut la condică ss. indescifrabil

(Pe margine: N. 294)

IX. [Rîndurile pentru întrebuițarea unor legi]. Foaie volantă în limba maghiară și română datată: Al.—csuth, 8 august 1828. În loc de titlu: *Nagy Tiszteletű, Tisztelendő, Tekintetes és Nagyságos; Nagyságos, nem külömben Nemes és Vitézlő Urak!* și Mult Csinsztitzi, Csinszticzi, Prelaudatzi și Măritzi, Măritzi jăreși Nemesi și Aleși Domni! O foaie de format $42,5 \times 27$ cm., cu oglinda paginii $26,5 \times 10,5$ cm., 49 rînduri + 8 (în maghiară). Aduce corective privitoare la decretul nr. 1864 din 16 iunie 1828 și la rînduiala de folosire a legii *Iuss Statarium* din 1813, lege care se va putea aplica și altor făcători de rău. Este semnată de palatinul Josif. Nu figurează în nici o bibliografie și nici la A. Veress, *Orînduieli românești vechi tipărite în Ardeal (1744—1848)*, București, Göbl, 1926. Se află la Biblioteca Institutului de lingvistică și istorie literară din Cluj-Napoca sub nr. 12.

Reproducem textul românesc în ortografia lui originală:

„Mult Csinsztitzi, Csinszticzi, Prelaudatzi si Măritzi,
Măritzi jăresi Nemesi și Alesi Domni!

În urmare arătari mai szusz laudatelor Domniilor Voasztre, din Adu-nare de obște, în 16 le a lui Iunie al Annului kurgetorju, sub N-rul 1864 mie făkută, ku putere, prin A Tot Prealuminata krajaszka Mărire mie milosztiveste dată. atsasztă szlobozire, vă dau, ka ku Jussul Statariumului, adeka (zsudekata sztătătoare) nu numai în protiva Utsigassiloru, Preadatoriloru, Răpitoriloru, Zsefuitoriloru si Sztatatoriloru de Drum, din Zioa a doazetsile a luiu lui August al Annului kurgetoriu de nou ku atsea adozsere szel putetzi întrebuintza, ka toate milosztivesti Orendueli, karele în Annul 1813 pentru folosire a tselui Juss Statarium szau dat și Praelaudatoru Domniiloru Voasztre în Annul 1824 August 11-le sub Nrul 884 trimisze, milosztivesti Rendueli, — ku deszkilinita luare aminete fiind si szpre tsele mai terziu date krajesti Rindueli, prin Krajeszkuł szfát în anul 1823 Ianuarie în al săptele Zi, sub N-rul 210 și 1824 Septem-vrie în 14 sub N-rul 23, 336 szau vesztit; dintre kare a tsei din tei milosztive Rendueli Punctumul al 8-le § al 6-le, în lok de notarul alor 24 de tsaszuri, karele pentru întrebuintzare Statariumului au fost rinduit, szpre

szfursire atselui Juss Statarium mai szusz trei zile rindujeste. Iare al doile atseja hotâreste: ka Jussul Statariumului karele prin Rinduelile în Annul 1813 date numai în protiva Osztasilor (kataneloru) tselor fuzite sze putia foloszi, akum jares, kind si cum sze poată atseszt Juss Statarium și în protiva altoru fâkâtoare de reu perszoane asze întrebuintza — intru toate ne zmintit szesze trije. Inszus de szine întrelegindusze: kumka putere întrebuintzerei atsesztui Juss Statarium (zsudekata sztatatoare) pre-kum mai alesz în protiva aprinzetorilor a sa și în protiva altor fakotori de reu numai pînă la Annul venitorju 1829 Aug. în 20-le va tzine, si de akolo în nainte fara de dobânditoare nao szlobozenie nuszeva mai pute întrebuintza.

Karora intru altele tzilitoare si sztatetoare intrjaga szinătate bukurosz poftinduve și rămîind în Al—csuth Aug 8-le 1828 mai susz Laudatelor Domniilor Voasztre de bine voitortu Joszif Palatin m.s.“

NOUVELLES CONTRIBUTIONS A LA „BIBLIOGRAPHIE ROUMAINE ANCIENNE“

R é s u m é

L'auteur poursuit ses additions à la „Bibliographie roumaine ancienne“ en signalant quelques nouveaux titres (9), inconnus jusqu'à ce jour. Il s'agit de feuilles volantes, comprenant des ordonances et des circulaires d'ordre administratif ou confessionnel, conservées à la filiale de Cluj-Napoca de la Bibliothèque de l'Académie de la R. S. de Roumanie et à l'Institut de linguistique et d'histoire littéraire de cette même ville.